

15. Shishkova, E.V., 2007. Obuchenie mladshih shkol'nikov prikladnym navykam plavaniya. *Fizicheskaja kul'tura v shkole. № 3*, s. 40–42.
16. Shlyachkova, R.N., 2006. Metodika uskorenogo obucheniya plavaniyu detei mladshogo shkol'nogo vozrasta: krol na grudi, krol na spine: *dis. kand.ped.nauk. Tambov. 137 s.*
17. Skaliy, O. V., 2002. Komp'yuterni tehnologii differenciacii procesu fizichnogo vihovannya shkol'nyariv (na prikladi navchannya plavannya): *avtoref. dis. na zdobuttya stupenya kand. nauk z fiz. vih. i sp. spec. 24.00.02. Lviv. 18 s.*
18. Ferents, YU., 2013. «Ispol'zovaniye igrovogo i sorevnovatel'nogo metoda na zanyatiyakh plavaniya s nachinayushchimi». *Magistr, Vyp. 18. s. 155–158.*
19. Sheyko, L.V., 2016. Ispol'zovaniye igrovogo metoda dlya formirovaniya volevoy aktivnosti v mladshikh shkol'nikov pri obuchenii plavaniyu. *Sportivnyye igry. № 1*, s. 75 -79.
20. Sheyko, L.V., 2017. Primeneniye podvizhnykh igr dlya preduprezhdeniya vznokoveniya chuvstva strakha u detey mladshogo shkol'nogo vozrasta na etape osvoyeniya s vodo. *Sportivnyye igry. № 2*, s. 84 -88.
21. Sheyko, L., 2018. Iгры na vode kak sredstvo obucheniya plavaniyu *Sportivnyye igry. № 1*, s. 84 -87.

DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2020-28-144-153>
УДК 373.2.016:62

Котелянець Юлія Сергіївна,

кандидат педагогічних наук,

старший викладач кафедри методик дошкільної та початкової освіти

Центральноукраїнського державного педагогічного

університету імені Володимира Винниченка,

Кропивницький, Україна.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3932-1824>

youliana15@i.ua

КОНСТРУКТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Анотація. У статті розкрито сутність і зміст понять «конструювання», «конструктивна діяльність», описані види конструювання та їхнє значення для розвитку дітей дошкільного віку. Зазначено, що конструктивна діяльність дитини дошкільного віку дає можливість самостійної постановки цілей, мотивування себе, пошуку способів дій і контролю результатів, тобто, освоєння всіх компонентів психологічної структури діяльності. Подана характеристика етапів конструктивної діяльності, описані особливості конструктивної діяльності в старшому дошкільному віці. Визначено, що структура процесу конструктивної діяльності розглядається як сукупність трьох етапів: 1) конструювання проекту – задуму: вивчення ситуації, виділення параметрів і логіки ситуації; 2) конструювання моделі відповідно до визначених попередньо параметрів; 3) конструктивний процес втілення ідей. Зв'язок конструювання з його повсякденним життям, з іншими видами діяльності (грою, театром) робить його особливо цікавим, емоційно насиченим і дозволяє бути одним із засобів самовираження. Потреба в такій діяльності в дітейстає яскраво вираженою.

Показниками творчості в конструктивній діяльності виступають новизна способів побудови предмета, новизна самого предмета й новизна прийомів конструювання.

Конструктивна діяльність є засобом розумового, морального, естетичного, фізичного, екологічного виховання дітей.

Конструктивна діяльність у змістовному аспекті є складним утворенням, котре вибудовується на основі глибокого знання емпіричного матеріалу та високого рівня розвитку просторового мислення. Під час навчання дітей конструктивної діяльності розвивається розумова діяльність, що є важливим чинником формування навичок навчальної діяльності (планування послідовності дій, уявлення щодо кінцевого результату тощо).

Обґрунтовано, що конструктивна діяльність є не тільки практичною продуктивною діяльністю, але й проявом загальної розумової здібності, яка найбільш яскраво виступає у творчому процесі створення нової цілісності (предметів, моделей, текстів тощо), і як особливий засіб інтерпретації дітьми навколишнього світу.

Ключові слова: дошкільник; конструктивна діяльність; розвиток; конструювання; етапи; творчість

1. ВСТУП / INTRODUCTION

Постановка проблеми. Розвиток сучасної дитини як особистості передбачає максимальну реалізацію нею своєї активності, самостійності, ініціативи, прагнення обирати на власний розсуд шляхи й засоби досягнення цілей, намірів, реалізувати свої власні потреби та інтереси.

Національна доктрина розвитку освіти в Україні в XXI ст. визначає головну мету діяльності закладів освіти, яка полягає в створенні умов для розвитку й самореалізації кожної особистості, формуванні покоління, здатного навчатися впродовж життя. У законі «Про освіту» й Базовому компоненті дошкільної освіти, Базовому стандарті загальної початкової освіти в Україні підкреслена пріоритетна роль конструктивної діяльності у формуванні особистості дитини, розвитку її творчих здібностей. Базова програма розвитку дошкільника «Я у Світі» вперше в освітньому просторі України заявила конструктивну діяльність однією з пріоритетних ліній розвитку дитини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема розвитку конструктивної діяльності дітей дошкільного віку далеко не нова. Їй присвятили свої роботи багато педагогів та психологів: Л. Венгер, В. Мухіна, М. Поддьяков, Г. Урунтаєва, В. Нечаєва, З. Ліштван, О. Давидчук, Л. Парамонова, Л. Куцакова, Г. Урадовських тощо.

Аналіз психолого-педагогічної літератури з проблеми організації конструктивної діяльності особистості дає змогу зазначити, що Л. Артемова, Д. Богоявленська, О. Матюшкін, М. Поддьяков, О. Проскура, К. Щербакова, Г. Щукіна підкреслюють її виняткову важливість у розвитку особистості, хоча залишаються нерозв'язані проблеми та необхідність визначення нових перспективних засобів, які стимулюватимуть загальний розвиток особистості, її конструктивну діяльність.

Вітчизняними ученими (Л. Богоявленська, О. Лук, О. Матюшкін, В. Моляко, Я. Пономарьов, Я. Шубінський) та зарубіжними фахівцями (Ф. Баррон, А. Біне, Д. Гілфорд, А. Маслоу, К. Роджерс, Ч. Спірмен, Д. Томсон) вивчено різні аспекти проблеми здібностей особистості до конструктивної діяльності.

Конструктивну діяльність, як засіб розвитку пізнавальної активності дітей старшого дошкільного віку досліджувала Ю. Демидова. Вона наголошує, що саме така

діяльність є головним чинником формування першооснов пізнавальної самостійності [1]. У процесі конструктивної діяльності відбувається інтелектуальний розвиток дошкільників, вони вчаться виділяти істотні ознаки, встановлюють причинно-наслідкові зв'язки між елементами конструктора й готовими моделями, навчаються планувати свою діяльність і діяти чітко за планом. Вплив конструктивної діяльності на розумовий розвиток дітей досліджував А. Лурія. Він зробив висновок про те, що вправи з конструювання радикально змінюють характер їхньої пізнавальної діяльності.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Мета статті полягає в розкритті сутності й змісту поняття «конструювання», його видів, особливостей конструктивної діяльності дітей дошкільного віку. **Завдання:** узагальнити теоретичні підходи до розкриття сутності та значення конструктивної діяльності в загальному розвитку особистості, визначити загальні показники творчого конструювання як процесу діяльності.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH FINDINGS

Термін «конструювання» походить від латинського слова «construere», що означає створення моделі, побудова, приведення в певний порядок і взаємовідношення різних окремих предметів, частин, елементів.

Конструювання належить до продуктивних видів діяльності, оскільки спрямовано на отримання певного продукту.

Під дитячим конструюванням прийнято розуміти створення різних конструкцій і моделей з будівельного матеріалу й деталей конструкторів, виготовлення виробів з паперу, картону, різних матеріалів природного походження.

Виділяються два типи конструювання: технічне та художнє. У технічному конструюванні діти в основному відображають об'єкти, що реально існують, а також придумують вироби за асоціаціями з образами з казок, фільмів. Водночас вони моделюють їхні основні структурні та функціональні ознаки: будинок з дахом, вікнами, дверима; корабель із палубою, кормою, штурвалом тощо.

До технічного типу конструкторської діяльності належать: конструювання з будівельного матеріалу (дерев'яні пофарбовані або незабарвлені деталі геометричної форми); конструювання з деталей конструкторів, що мають різні способи кріплення; конструювання з великогабаритних модульних блоків.

Особливо подобається дітям дошкільного віку працювати з LEGO-конструктором, безумовною перевагою якого є яскравість, барвистість, поліфункціональність. Головною метою LEGO-конструювання є розвиток креативності та збагачення творчого досвіду в процесі ігрової й конструкторської діяльності. Дошкільнята граються, створюють конструкції, досліджують їх, водночас отримують уявлення про облаштування світу людей, природи, предметів; вчаться аналізувати інформацію, робити висновки, працювати в команді. Конструктор LEGO надає практично необмежені можливості для створення різних типів будівель та ігрових ситуацій. Він стимулює дитячу фантазію, сприяє розвитку моторики. LEGO-конструювання дає дітям змогу самостійно виконувати завдання, спрямовані на розвиток уяви й формування узагальнених способів конструювання. LEGO-конструктор допомагає дітям втілювати в життя власні задуми, будувати із захопленням, фантазувати й бачити кінцевий результат своєї роботи, сприяє розвитку уяви, творчих задатків, інтелекту.

У художньому конструюванні діти, створюючи образи, які не стільки відображають їхню структуру, скільки висловлюють своє ставлення до них, передають їхній характер, користуючись кольором, фактурою, формою: «веселий клоун», «хитрий лис», «прекрасна принцеса», що призводить, за висловом О. Запорожця, до «формування своєрідних емоційних образів» [2, с.23].

До художнього типу конструювання належать конструювання з паперу та конструювання з природного матеріалу.

Комп'ютерне конструювання, а також створення конструкцій із покидькового матеріалу можуть носити як технічний, так і художній характер. Це залежить від мети, яку ставить перед собою сама дитина, або дорослий перед ним (через комп'ютерну програму).

Конструювання є продуктивною діяльністю, яка відповідає інтересам і потребам дошкільнят. Створені споруди, вироби діти використовують у грі, у театралізованій діяльності, а також в якості подарунка, прикрашання приміщень, ділянки, що приносить їм велике задоволення.

У конструюванні виділяють два взаємопов'язаних етапи: створення задуму і його виконання. Творчість пов'язують, більше зі створенням задуму [3; 4; 5], оскільки він полягає в обмірковуванні й плануванні процесу майбутньої практичної діяльності, в поданні кінцевого результату, у визначенні способів і послідовності його досягнення.

Практична діяльність, спрямована на виконання задуму, не є лише виконавською. Особливістю конструкторського мислення, навіть у старших школярів, є безперервне поєднання і взаємодія розумових і практичних актів [5, с. 17].

Що стосується діяльності дошкільнят, то взаємозбагачення практичних і розумових дій є однією з сильних її сторін. До того ж практичні дії можуть виступати як широке експериментування з матеріалом – цілеспрямоване, пов'язане з виконанням задуму [6]. Задум, у свою чергу, часто уточнюється й змінюється в результаті пошукових практичних дій, що є позитивним моментом для розгортання подальшого творчого конструювання. Водночас діти часто міркують вголос, як би промовляючи свої дії та їхні наслідки.

Але це відбувається лише за умови організації навчання, спрямованого на подолання таких недоліків дитячого конструювання: 1) нечіткість задуму, яка пояснюється нечіткістю структури образу; 2) нестійкість задуму – діти починають створювати один об'єкт, а дістають зовсім інший і задовольняються цим; 3) поспішність виконавської діяльності й зайва захопленість нею (задуму приділяється вкрай мало уваги); 4) нечіткість уявлень про послідовність дій і невміння планувати їх; 5) невміння попередньо аналізувати задачу.

Джерелом задуму дітей є навколишнє життя, його багата палітра: різноманітний предметний і природний світ, соціальні явища, художня література, різні види діяльності і, насамперед, гра. Але сприйняття навколишнього в дітей часто буває поверхневим, вони схоплюють, у першу чергу, зовнішні сторони предметів, явищ, які потім і відтворюють у практичній діяльності. Важливо створювати умови для більш глибокого опанування навколишнього, для формування в них вміння бачити характерні особливості предметів, явищ, а також їхні взаємозв'язки й по-своєму передавати їх в конструкціях, виробках.

В організації конструктивної діяльності дітей важливим є орієнтування на розвиток пізнавальних дій, просторових уявлень, образів – уявлень про модель конструювання щодо відображення зовнішніх властивостей і функцій психомоторики для точного виконання задуму конструювання, розвиток мовлення.

Конструювання має значення для розвитку в дітей просторових уявлень. Споруджуючи конструкцію, дитина уточнює й поповнює знання, попередньо намічає її положення в просторі, розташування частин. Конструктивна діяльність сприяє

практичному пізнанню дітьми властивостей геометричних тіл та просторових відносин. Мовлення дітей збагачується новими термінами, поняттями.

У процесі збагачення різних видів дитячої діяльності новим змістом, способами і прийомами в дітей виникає здатність до побудови нових і досить оригінальних образів, що позитивно позначається на розвитку як дитячого мислення й уяви, так і самої дитячої діяльності, у тому числі й конструювання. При цьому особливо важливим є вміння оперувати образами в просторі як для зміни просторового положення цілісного образу (обертання, переміщення в просторі), так і для перетворення структури образу (перегрупування його складових частин, деталей тощо). З одного боку, цей вид діяльності вимагає від педагогів створити умови для просторового орієнтування. Дитині необхідно уявити створювану конструкцію в цілому, врахувати її просторові характеристики, розташування частин деталей. З іншого боку, педагог має зважати й на те, що саме в конструюванні формуються навички орієнтування. Уявлення про простір складається з конкретних ознак форми, величини, протяжності, об'ємності предметів, а також зі структурних одиниць (частин і деталей). Таке оволодіння просторовим мисленням значно розширює можливості дітей у різних видах творчого конструювання (з паперу, з деталей конструктора, з модулів тощо).

Принципово важливим є й емоційна забарвленість дитячої діяльності, в якій дитина вільно може використовувати різні матеріали, створювати оригінальні образи. Зв'язок конструювання з його повсякденним життям, з іншими видами діяльності (грою, театром) робить його особливо цікавим, емоційно насиченим і дозволяє бути одним і засобів самовираження. Потреба в такій діяльності в дітей стає яскраво вираженою.

Показниками творчості в конструктивній діяльності є новизна способів побудови предмета, новизна самого предмета й новизна прийомів конструювання.

Кожен вид конструювання має свою специфіку, пов'язану з особливостями матеріалу (папір, деталі конструктора, природний матеріал тощо), з якого діти створюють конструкції. Врахування цієї специфіки уможливорює, по-перше, розробити розвиваючі технології навчання дітей для кожного виду конструювання, по-друге, на основі цього визначити їхні взаємозв'язки з метою створення цілісної системи формування творчого конструювання. У зв'язку з цим було проведено теоретико-експериментальне вивчення кожного виду дитячого конструювання.

Основними загальними показниками творчого конструювання як процесу діяльності і його продукту є:

- створення «образів» (конструкцій) — їхня кількість, варіативність, новизна, оригінальність, виразність, ступінь віддаленості створюваного «образу» від вихідних даних, наділення одних і тих же «образів» різними властивостями;
- вміння будувати різні образи на одній основі;
- вміння бачити ціле раніше частин;
- інтелектуальна активність і захопленість дітей пошуковою діяльністю, їхня емоційна включеність.

Формування творчого конструювання будується на основі трьох взаємопов'язаних складових: розвиток самостійного дитячого експериментування з новим матеріалом; розвиток образного мислення й уяви; формування узагальнених способів діяльності.

Широта орієнтування в матеріалі до постановки будь-яких завдань спонукає дітей «вбудувати» засвоєні раніше способи в нові смислові контексти. А це, у свою чергу, веде до породження як нових способів, так і нових образів і нових смислів, що ґрунтуються на пізнавально-емоційному переживанні, інтелектуальній активності дітей.

Усе це й забезпечує внутрішній взаємозв'язок між мисленням, уявою, довільністю і свободою діяльності. У процесі такої діяльності в дітей упродовж усього дошкільного віку формується універсальна здатність до побудови будь-якої значущої

для дитини діяльності (образотворчої, мовної, ігрової тощо) як створення цілісності (малюнка, тексту, сюжету) з різних одиниць, але одними й тими ж способами: комбінування, зміна просторового положення, добудовування, прибирання зайвого тощо. Прибирання зайвого – важливий спосіб створення однієї цілісності на основі іншої, який рідко використовується в інших видах дитячої діяльності. Практично всі існуючі ігри, іграшки, конструктори побудовані за принципом створення цілого з частин (пазли, кубики, пірамідки, конструктори з різними сполуками деталей – пази, шипи). У результаті в дітей набагато легше формуються способи комбінаторики й добудовування, оскільки вони вже присутні в їхньому досвіді. Водночас спосіб отримання цілісності за допомогою усунення зайвого ставить дитини в умови необхідності схоплювати ціле раніше частин, і це значно збагачує діяльність, розширює її творчі можливості.

Можна погодитися із науковцями А. Лурія, М. Поддьяковим, які виокремлюють групи здібностей до конструктивної діяльності: 1) нормативно-стабілізаційні – вміння орієнтуватися у властивостях предметного світу (сенсорні, здібності наочного моделювання); 2) здібності перетворювальні (діалектичні) – створення нових предметів на основі предметних уявлень. Ці здібності є базисом конструктивної діяльності й механічної творчості; 3) здібності до символічного опосередкування – вміння культурно передавати свої емоції в конкретних образах, виражати своє ставлення до предметної дійсності, персонажів літературних творів, проявів людських почуттів (проявляється через колір, просторові рішення).

Конструктивна діяльність сприяє практичному пізнанню дітьми властивостей геометричних тіл і просторових відносин. У такій діяльності мовлення дітей збагачується новими термінами, поняттями, які в інших видах діяльності дітьми вживаються рідко. Діти вправляються в правильному вживанні понять «високий – низький, довгий – короткий, широкий – вузький, великий – маленький», у точній словесній вказівці напрямку «над – під, вправо – вліво, вниз – нагору, позаду – попереду, ближче» [7].

Загальнопедагогічне значення конструктивної діяльності для загального розвитку особистості розкрито в численних публікаціях. В. Ждан, Л.Парамонова, М.Поддьяков [8; 9; 10] характеризують конструювання як предметно-практичну діяльність, у якій розвиваються розумові здібності дітей, творча уява, ініціатива, загострюється спостережливість, формуються особистісні якості – воля, самостійність.

Значення конструктивної діяльності для розумового розвитку дитини конкретизував А. Лурія [11]. На підставі емпіричних досліджень він зробив висновок про те, що вправи з конструювання за моделлю змінюють характер пізнавальної діяльності дитини. А. Богуш, О. Вакуленко, Н. Білоусова [12; 13; 14] зазначили, що конструюючи дитина вчиться не тільки розрізняти зовнішні якості предмета, зразка, але й у неї розвиваються пізнавальні та практичні дії.

У конструктивній діяльності удосконалюється зорове сприйняття дитиною предметів довкілля. Створюється передумова для розвитку здібності проводити глибокий зоровий аналіз моделі та предмета. Тобто, у дитини формується здатність порівнювати, робити зоровий аналіз, одночасно сприймати й мислити. У процесі навчання конструюванню в дітей виробляються узагальнені способи дій, вміння цілеспрямовано обстежувати предмети чи зразки будівель.

Оволодіння прийомами конструктивного мислення сприяє формуванню в дитини цілісної картини світу, активізує пізнавальні здібності, вміння розмірковувати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, обґрунтовувати свою думку. Заняття з конструювання змінюють способи орієнтування дитини в довкіллі, навчають її визначати істотні зв'язки і відносини між об'єктами, що сприяє розвитку інтелектуальних можливостей.

Конструктивна діяльність є різновидом творчості дитини, способом вияву її індивідуальності. Старші дошкільники виявляють винахідливість у конструюванні: діють за певним задумом, використовують незвичайні матеріали та способи їхнього поєднання. Створюючи вироби, дошкільнята вчаться порівнювати різні матеріали між собою, знаходити спільне та відмінне в прийомах обробки паперу, тканини, природних матеріалів тощо. Поступово діти починають переносити прийоми роботи з одним матеріалом на інший, у тому випадку, якщо педагог звертає увагу дошкільнят на спільні та відмінні властивості матеріалів. Отже, ми полегшуємо навчання і сприяємо формуванню художньо-творчих здібностей дітей. На думку багатьох педагогів, саме наявність добре сформованих навичок і умінь роботи з різними матеріалами «звільняє» розум дитини від вирішення суто технічних завдань, і педагог може поставити перед ним творчі.

У процесі конструювання в дошкільників розвивається вміння планувати свою роботу, керуватися розробленим планом, досягати певного результату. Розвивається й мовлення дітей, яке виконує спрямовуючу та регулювальну роль у діяльності. Діти вчаться послідовно розповідати про хід роботи, формулювати свої думки.

У процесі конструювання здійснюється фізичний розвиток дитини. Постійні вправлення в різноманітних рухах сприяють тому, що ці рухи стають швидкими, спритними, легко контролюються зором. Поліпшується узгоджена робота окремих груп м'язів.

Конструювання формує не лише рухові здібності дитини, але й стійку концентрацію уваги, допомагає розширяти обсяг пам'яті та розвиває увагу, що сприяє систематизації образних уявлень та ефективному засвоєнню абстрактних понять.

Конструктивна діяльність є засобом розумового, морального, естетичного виховання дітей. У процесі такої діяльності формуються такі важливі якості особистості як: самостійність, працьовитість, ініціатива, організованість. Виконуючи з іншими дітьми спільну роботу, дитина опановує вміння домовлятися про майбутню роботу, розподіляти обов'язки, надати допомогу в потрібний момент. Виготовлення дітьми різних виробів, іграшок виховує турботливе й уважне ставлення до близьких, бажання зробити їм щось приємне.

Спільна конструктивна діяльність дітей має велику вагу у вихованні первинних навичок роботи в колективі – вміння домовлятися, працювати дружно.

Виготовлення виробів з природного матеріалу формує в дітей особливе ставлення до навколишнього світу – діти починають бачити та відчувати красу й неповторність природи.

За дослідженнями А. Лурії [11], В. Горбатих [15] конструювання за моделлю активізує мислення та позитивно впливає на розвиток пізнавальних здібностей дітей. Конструювання за зразком збагачує досвід дітей, дає їм змогу накопичувати різні конструктивні вміння й готує до конструювання на задану тему та за заданими умовами.

У процесі конструювання за умовами в дітей формується вміння аналізувати їх та на підставі цього реалізовувати власну практичну діяльність. Організація конструювання за темою надає можливість дітям самостійно втілювати задум конкретної споруди, вибирати матеріал та спосіб виконання. У конструюванні за задумом дитина має змогу вирішувати всі завдання самостійно, ставити перед собою мету та досягати її. У такому конструюванні відкривають широкі можливості для розвитку фантазії та пізнавальної діяльності дітей.

Конструктивна діяльність є комплексом розумових та практичних дій. Конструктивний задум народжується в процесі розумової діяльності дитини. Постійне порівняння, аналіз, синтез відомих з попереднього досвіду конструкцій лежить в основі задуму.

4. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ / CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH

На підставі викладеного вище можна підсумувати, що конструктивну діяльність у змістовному аспекті розуміємо як складне утворення, котре вибудовується на основі глибокого знання емпіричного матеріалу та високого рівня розвитку просторового мислення. На основі аналізу проведених досліджень можна зробити висновки, що конструктивна діяльність дозволяє:

- реалізовувати тісний контакт дитини з природним, культурним і соціальним середовищем і пізнати на цій основі навколишній світ в усьому його розмаїтті відносин;
- розвивати естетичне сприйняття через спостереження й перетворення об'єктів природи, розглядання світу речей, творів мистецтва та формування естетичної оцінки;
- створити емоційно-сприятливе середовище й формувати на цій основі інтерес до роботи з різними матеріалами;
- організувати творчу діяльність дошкільнят як засіб всебічного розвитку особистості дитини;
- об'єднати різні види художньої діяльності в єдину систему, що уможливорює розвиток дитячої художньої творчості;
- використовувати подібність застосування різних способів і прийомів обробки матеріалів для прискорення процесу пізнання навколишнього світу й розвитку дитячої образотворчої творчості;
- широко застосовувати колективні форми організації дитячої праці для створення різноманітних композицій із подальшим використанням їх у суспільному житті закладу дошкільної освіти.

5. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ / REFERENCES (TRANSLITERATED)

1. Демидова, Ю.О., 2012. Визначення рівня сформованості пізнавальної самостійності старших дошкільників у конструктивній діяльності *Педагогічний дискурс*, Хм., вид-во Національна академія педагогічних наук, Інститут педагогіки, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, Вип. 13, с. 76–79.
2. Запорожец, А.В., 1986. Об эмоциях и их развитии у ребенка. *Развитие социальных эмоций у детей дошкольного возраста*. Москва: Педагогика, с. 7–32.
3. Давидчук, А.Н., 1970. Педагогические условия формирования конструктивного творчества у детей старшего дошкольного возраста в строительной игре: *Автореферат диссертации кандидата педагогических наук*. Москва, 21 с.
4. Дьяченко, О.М., 1990. Развитие воображения в дошкольном детстве: *Автореферат диссертации доктора педагогических наук*. Москва, 31 с.
5. Кудрявцев, Т.В., 1970. О некоторых проблемах психологии решения трудных и технических задач. *Особенности мышления учащихся в процессе трудового обучения*. Москва: Педагогика, С. 8–19.
6. Парамонова, Л.А., 1985. Роль конструктивных задач в формировании умственной активности детей: старший дошкольный возраст, *Дошкольное воспитание*, № 7, с. 46–49.
7. Демидова, Ю., 2006. Конструктивна діяльність як фактор інтеграції пізнавальних, естетичних та практичних задач, *Теорія і практика естетичного виховання в умовах соціокультурної трансформації*: Зб. наук. Праць, Бердянськ: БДПУ, № 2, с. 60–67.
8. Ждан, В.Ф., 1986. Формирование у детей дошкольного возраста навыков и умений изготовления поделок из природных и других материалов: *диссертация кандидата педагогических наук: 13.00.01; НИИ педагогики Украины*, Киев, 214 с.

9. Парамонова, Л.А., 2002. *Теория и методика творческого конструирования в детском саду: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений*. Москва: Издательский центр «Академия», 192 с.
10. Поддьяков, Н.Н., 1985. Развитие мышления и умственное воспитание дошкольника. Москва: Педагогика, с. 24-46.
11. Лурия, А.Р., 1948. Развитие конструктивной деятельности дошкольника. *Вопросы психологии ребенка дошкольного возраста / под редакцией А.В. Запорожца*. Москва: АПН РСФСР. с. 36 – 64.
12. Білоусова, Н.М., 2002. Формування особистості дитини в різних видах діяльності. *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка*. Серія: Педагогічні науки. Чернігів.-Вип. 10. с. 19 – 21.
13. Богуш А.М., 2012. Українське дошкільня: здобутки та перспективи *Освіта*, 12 - 19 верес. (№ 39/40). с. 10 – 11.
14. Вакуленко, О. 2004. Особливості соціального розвитку особистості в підлітковому віці. *Український соціум*. № 1.с. 95 – 99.
15. Горбатих, В., 2009. Конструювання: технології розвитку *Вихователь-методист дошкільного закладу*. № 1. с. 67 – 70.

CONSTRUCTIVE ACTIVITY AS A MEANS OF PRESCHOOL CHILDREN'S DEVELOPMENT

Yuliia Kotelianets,

PHD in pedagogics, senior teacher of the
chair of methodics of pre-school and primary school education,
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University,
Kropyvnytskyi, Ukraine.
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3932-1824>
youliana15@i.ua

Abstract. The essence and content of the concept «designing», its types, some features of constructive activity of preschool children are revealed in the article. It is stated that constructive activities of a child of preschool age gives an opportunity to set goals independently, find motivation, choose the course of actions and control the results, thus mastering all components of the psychological structure of activities. The characteristics of the stages of designing are presented, notably creation of design and its execution. The disadvantages of designing preschool children are as following: fuzzy design which is explained by the fuzzy structure of the image; instability of design since children start to create one object and get another and are satisfied with it; the rush of the performance and the extra enthusiasm for it; fuzzy ideas about the sequence of actions and inability to plan them; inability to pre-analyze the task. The general indicators of creative design as a process of activity and its product are creation of «images» (designs), namely, their number, variability, novelty, originality, expressiveness, degree of distance of the created «image» from the initial data, giving the same «images» different properties; an ability to build different images on one basis; an ability to see the whole before parts; intellectual activities and admiration of children in search activity, their emotional involvement. Constructive activities in a meaningful aspect are a complex entity that is built on a deep knowledge of empirical material and a high level of development of spatial thinking. While teaching children constructive activities, mental activity develops, which is an important factor in the formation of learning activities and skills (planning a sequence of actions, presenting the end result, etc.).

It is substantiated that designing is not only a practical productive activity, but also a manifestation of the general mental capacity, which is most clearly represented in the process of creating a new integrity (objects, models, texts, etc.), and as a special means of interpretation of the outer world by the children.

Keywords: preschooler; constructive activity; abilities; designing; indicators; stages; creativity.

REFERENCES (TRANSLITERATED)

1. Demydova, Yu.O., 2012. Vyznachennia rivnia sformovanosti piznavalnoi samostiinosti starshykh doshkilnykiv u konstruktyvni diialnosti *Pedahohichnyi dyskurs*, Khm., vyd-vo Natsionalna akademiia pedahohichnykh nauk, Instytut pedahohiky, Khmelnytska humanitarno-pedahohichna akademiia, Vyp. 13, s. 76–79.
2. Zaporozhec, A.V., 1986. Ob jemocijah i ih razvitii u rebenka. *Razvitie social'nyh jemocij u detej doshkol'nogo vozrasta*. Moskva: Pedagogika, s. 7-32.
3. Davidchuk, A.N., 1970. Pedagogicheskie uslovija formirovanija konstruktivnogo tvorchestva u detej starshego doshkol'nogo vozrasta v stroitel'noj igre: *Avtoreferat disertacii kandidata pedagogichnih nauk*. Moskva, 21 s.
4. D'jachenko, O.M., 1990. Razvitie voobrazhenija v doshkol'nom detstve: *Avtoreferat dissertacii doktora pedagogicheskikh nauk*. Moskva, 31 s.
5. Kudrjavcev, T.V., 1970. O nekotoryh problemah psihologii reshenija trudnyh i tehniceskikh zadach. *Osobennosti myshlenija uchashhihsja v processe trudovogo obuchenija*. Moskva: Pedagogika, S. 8–19.
6. Paramonova, L.A., 1985. Rol' konstruktivnyh zadach v formirovanii umstvennoj aktivnosti detej: starshij doshkol'nyj vozrast, *Doshkol'noe vospitanie*, # 7, s. 46–49.
7. Demydova, Yu., 2006. Konstruktyvna diialnist yak faktor intehratsii piznavalnykh, estetychnykh ta praktychnykh zadach, *Teoriia i praktyka estetychnoho vykhovannia v umovakh sotsiokulturnoi transformatsii: Zb. nauk. Prats*, Berdiansk: BDPU, № 2, s.60-67.
8. Zhdan, V.F., 1986. Formirovanie u detej doshkol'nogo vozrasta navykov i umenij izgotovlenija podelok iz prirodnyh i drugih materialov: *dissertacija kandidata pedagogicheskikh nauk; NII pedagogiki Ukrainy*, Kiev, 214 s.
9. Paramonova, L.A., 2002. *Teorija i metodika tvorcheskogo konstruirovaniya v detskom sadu*: Ucheb. posobie dlja stud. vyssh. ped. ucheb. zavedenij. Moskva: Izdatel'skij centr «Akademija», 192 s.
10. Podd'jakov, N.N., 1985. *Razvitie myshlenija i umstvennoe vospitanie doshkol'nika*. Moskva: Pedagogika, s. 24-46.
11. Lurija, A.R., 1948. *Razvitie konstruktivnoj dejatel'nosti doshkol'nika. Voprosy psihologii rebenka doshkol'nogo vozrasta / pod redakciej A.V. Zaporozhca*. Moskva: APN RSFSR. s. 36 – 64.
12. Bilousova, N.M., 2002. Formuvannia osobystosti dytyny v riznykh vydakh diialnosti. *Visnyk Chernihivskoho derzhavnogo pedahohichnogo universytetu imeni T.H. Shevchenka. Serija: Pedahohichni nauky*. Chernihiv.-Vyp. 10. s. 19 – 21.
13. Bohush A.M., 2012. Ukrainske doshkillia: zdobutky ta perspektyvy. *Osvita*, 12 – 19 veres. (№ 39/40). s. 10 – 11.
14. Vakulenko, O. 2004. Osoblyvosti sotsialnogo rozvytku osobystosti v pidlitkovomu vitsi. *Ukrainskyi sotsium*. № 1.s. 95 – 99.
15. Horbatykh, V., 2009. Konstruiuvannia: tekhnolohii rozvytku *Vykhovatel-metodyst doshkilnogo zakladu*. № 1. s. 67 – 70.